

Γραμματεία Προέδρου, Αντιπροέδρου
και Εισηγητών
Κότσικα 1Α
104.34 Αθήνα
Πληροφ.: Η. Κούτρα
Τηλεφ.: 210-88.09.215
Τηλεομ.: 210-88.09.132
Ηλ.Δ/ση: ikoutra@epant.gr
Ιστοσελ.: www.epant.gr

Αθήνα, 11.5.2018
Αριθ. Πρωτ.: 2997

Προς
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
& ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ
Υπόψη: κας Θ. Παράσχη
Τηλ.: 210-3332061
Τηλεομ.: 210-3332097
e-mail: eparaschi@mnec.gr

Θέμα: «Προβαίνει σε επιλεκτικές προσφυγές η Επιτροπή Ανταγωνισμού στη Δικαιοσύνη ως προς τη στήριξη των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου;»
Σχετ.: Το από 17.04.2018 έγγραφό σας, το οποίο αφορά στην υπ' αριθ. πρωτ. 5076/13.4.2018 (ημ. αριθ. πρωτ. 2392/17.4.2018) Ερώτηση του ως άνω Βουλευτή Αχαΐας κ. Νίκου Νικολόπουλου

Σημειώνουμε στον κ. Βουλευτή ότι οι απαντήσεις στα ερωτήματα που διατυπώνει περιέχονται σχεδόν στο σύνολό τους, στα επισυναπτόμενα ως σχετικά στην Ερώτησή του παραστατικά, που αποτελούν απαντήσεις του υπογράφοντος σε προηγούμενα ερωτήματα-αιτιάσεις του εκκαθαριστή της VERLA, κ. Δημητρίου Λαφαζάνη και του υποβολέα του κ. Σαρρή.

Επιγραμματικά τώρα, αντιπαρερχόμενος για μια ακόμα φορά τους αναίτιους μύδρους και τις συνήθεις αστήρικτες προσβλητικές αιτιάσεις του κ. Βουλευτή εναντίον μου ως Προέδρου της Επιτροπής, θα τονίσω όσο εμφατικά μπορώ ότι:

Επειδή διετελέσα επί έτη ακυρωτικός δικαστής, αυτό που μου έμεινε και το γνωρίζει και ο τελευταίος νομικός είναι ότι, ανεξάρτητα αν ο διάδικος έχει δίκιο στην ουσία της υπόθεσης, εάν δεν υπάρχει νομικό σφάλμα της απόφασης του οικείου Εφετείου, δεν μπορεί να ευδοκιμήσει σχετική αναίρεση.

Αυτό τόνισα και στον εκπρόσωπο της VERLA και υποκινητή όλης αυτής της επίθεσης κατά της Επιτροπής και του υπογράφοντος, κ. Σαρρή, όταν με επισκέφθηκε στο γραφείο μετά την έκδοση της απόφασης του Εφετείου με την οποία εξαφανίστηκε η

απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού με την οποία είχε δικαιωθεί η εταιρία του και είχε επιβληθεί υψηλό πρόστιμο στη FIAT. Στη δήλωσή του ότι ο νομικός παραστάτης του θεωρεί ότι υπάρχουν βάσιμοι λόγοι αναίρεσης, του δήλωσα πάραυτα ότι η Επιτροπή θα είναι στο πλευρό του.

Πράγματι, ανέθεσα στον κ. Βασίλειο Χριστιανό, πρώην Μέλος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, επί έτη Εισηγητή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών (καλύτερο βιογραφικό δεν μπορούσα να σκεφθώ) να εκπροσωπήσει την Επιτροπή και να υποστηρίξει τις θέσεις της αναιρεσείουσας. Ο τελευταίος όντως συνέταξε τις επισυναπτόμενες ως σχετικό στην Ερώτηση από 22.1.2014 απόψεις της Επιτροπής, τις οποίες και πάντα συνυπογράφω ως Πρόεδρος της. Όμως και αυτή η ενέργεια σχολιάζεται, ασφαλώς καθ' υπαγόρευση, δυσμενώς από τον κ. Βουλευτή, παραγνωρίζοντας ότι δεν θα εξασφαλιζόνταν η κατά τα ανωτέρω υποσχεθείσα στήριξη, εάν ως Επιτροπή στις απόψεις μας σημειώνονταν τα αυτονόητα, ότι, δηλαδή, στην αναίρεση πρέπει να γίνεται επίκληση νομικών ασφαμάτων της προσβαλλόμενης απόφασης.

Στην πορεία, ο κ. Χριστιανός ζήτησε, για προσωπικούς λόγους, να απεμπλακεί από τις υποθέσεις της Επιτροπής και τους φακέλους που επέστρεψε τους ανέθεσα, όπως όφειλα, σε άλλους δικηγόρους. Μετά από αλληπάλληλες αναβολές, η συγκεκριμένη υπόθεση συζητήθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας την 31^η.5.2017, με απουσία της πληρεξούσιας δικηγόρου της Επιτροπής, κας Μαρίνας Σταυροπούλου, η οποία για λόγους ασθενείας, όπως εκ των υστέρων μας γνώρισε, δεν παραστάθηκε στο ακροατήριο αλλά ούτε και ενημέρωσε για την ασθένειά της την Επιτροπή.

Η απουσία της αυτή τροφοδότησε, από μέρους της αναιρεσείουσας, φανταστικά σενάρια, μέχρι και το ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού είχε αποφασίσει και είχε ζητήσει από την εν λόγω πληρεξούσια Δικηγόρο να μην εμφανιστεί κατά την ως άνω ημέρα συζήτησης της υπόθεσης στο ΣτΕ, μάλιστα δε ζητήθηκε να χορηγηθεί το αντίγραφο της σχετικής απόφασης της Επιτροπής. Η τελευταία, όμως, και στην περίπτωση αυτή, είχε τηρήσει δι'εμού την κατά τα ανωτέρω δέσμευσή της να υποστηριχθούν οι θέσεις της VERLA στο ΣτΕ. Στο πλαίσιο αυτό οι απόψεις, όπως είχαν διατυπωθεί από τον κ. Χριστιανό, αποτελούσαν στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης και ήταν στη διάθεση της δικάζουσας σύνθεσης. Το Συμβούλιο της Επικρατείας όμως, με την πρόσφατη απόφασή του υπ' αριθ. 457/2018, απέρριψε την αναίρεση με την αιτιολογία ότι: «(ο)ότε στο πλαίσιο ανάπτυξης των λόγων αναιρέσεως προσδιορίζονται νομικά ζητήματα αναγόμενα σε ερμηνεία εφαρμοστέων κανόνων δικαίου ως προς τα οποία δεν υφίσταται νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας» (σ. 24) και αλλού, ότι «οι προσβαλλόμενοι λόγοι αναιρέσεως χωρίς να πλήττουν τη μείζονα σκέψη της αναιρεσιβαλλομένης ... πλήττουν κρίσεις (της αναιρεσιβαλλομένης) εξενεχθείσες κατ' εκτίμηση των πραγματικών δεδομένων και των διαδικαστικών εγγράφων της υπόθεσης...» (σ. 25).

Είπε, δηλαδή, το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι δεν προσδιορίστηκαν νομικά ζητήματα που να του επιτρέπουν να επιληφθεί της υπόθεσης και ότι οι προσβαλλόμενοι λόγοι αναίρεσης έπλητταν τις (ανέλεγκτες κατά τα ανωτέρω) κρίσεις του Εφετείου επί

πραγματικών δεδομένων και διαδικαστικών εγγράφων, ό,τι, δηλαδή, και ο υπογράφων είχε ειπεί πολύ προγενέστερα στον εκπρόσωπο της VERLA κ. Σαρρή.

Και ερωτάται, υπάρχει ευθύνη για τη δυσμενή αυτή εξέλιξη της πληρεξουσίας Δικηγόρου της Επιτροπής που δεν παραστάθηκε;

Μήπως του υπογράφοντος που δεν έκανε αυτοτελή αναίρεση;

Μήπως του Εφετείου που κατέληξε σε απορριπτική κρίση και δεν άφησε την απόφασή του εκτεθειμένη σε αναιρετικό λόγο;

Μήπως του Συμβουλίου της Επικρατείας που κατέληξε σε αυτή την κρίση;

Ασφαλώς και όχι. Όσο δελεαστικός και αν είναι, για τον κ. Βουλευτή, ο συνεχής εντοπισμός και απόδοση δήθεν ευθυνών στον υπογράφοντα, αρκεί να γίνει αποδεκτό από όλους εκείνους που βρίσκουν ως εύκολη λεία την Επιτροπή αλλά και τον ερωτώντα κ. Βουλευτή που δεν φείσθηκε προσβλητικών χαρακτηρισμών στην ερώτησή του εναντίον μου, ότι τους αναιρετικούς λόγους δεν μπορούν να τους «γεννήσουν» όταν δεν υπάρχουν, ούτε οι πληρεξούσιοι Δικηγόροι των μερών, ούτε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ούτε και ο υποφαινόμενος, και ότι τα δικαστήρια αυτή την Συνταγματική αποστολή έχουν να εφαρμόζουν τους νόμους έναντι πάντων ανεξαρτήτως ιδιότητας.

Τώρα ως προς την πληρεξουσία Δικηγόρο κ. Σταυροπούλου, γνωρίζουμε στον κ. Βουλευτή ότι ασφαλώς και δεν της καταβλήθηκε αμοιβή αφού δεν παραστάθηκε, και, με πράξη του 2017, ανακλήθηκε η δέσμευση του αντίστοιχου ποσού από τη Διαύγεια. (βλ. τη συνημμένη υπ' αριθ. πρωτ. 2908/8.5.2018 βεβαίωση του Προϊσταμένου της Οικονομικής Υποστήριξης της Επιτροπής).

Επίσης, λόγω της παράλειψής της να ειδοποιήσει εγκαίρως την Επιτροπή για την αδυναμία της να παρασταθεί στο Δικαστήριο, επέστρεψε και επαναχρεώθηκαν σε άλλους πληρεξουσίους Δικηγόρους, όλες οι διαφορετικού περιεχομένου υποθέσεις που της είχαν ανατεθεί για να χειριστεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. την υπ αριθ. Πρωτ.2968/105.2918 βεβαίωση της αρμόδιας Διευθύντριας της Επιτροπής).

ΑΡΧΙΔΕΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΑΛΙΑΝΑ ΚΟΥΤΡΑ

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής Ανταγωνισμού
Δημήτριος Κυριτσάκης
Αντιπρόεδρος Αρείου Πάγου ε.τ.

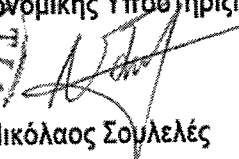
Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού
 Δ/ση Διοικητικής & Οικονομικής Υποστήριξης
 Τμήμα Οικονομικής Υποστήριξης
 Κότσικα 1Α & 28ης Οκτωβρίου, 104.34 Αθήνα
 Πληροφ.: Νικόλαος Σουλελές,
 Χρήστος Κοντογιάννης
 Τηλέφ.: 210-88.09.211 & 314
 Τηλεομ.: 210-88.09.126
 Ηλ. Δ/ση: nsouleles@epant.gr,
 ckontogiannis@epant.gr

Αθήνα, 08/05/2018
 Αριθ.Πρωτ.οικ:2908

Προς
 Πρόεδρο της
 Επιτροπής Ανταγωνισμού

ΒΕΒΑΙΩΣΗ

Με την παρούσα βεβαιώνουμε τη μη πληρωμή και την ανάκληση της αμοιβής της δικηγόρου Μαρίνας Σταυροπούλου όπως προκύπτει από την υπ. αριθ. 7333/12-12-2017 Ανακλητική Απόφαση (ΑΔΑ: 69ΣΧΙΜΞ-ΘΣΣ), αναφορικά με τη νομική εκπροσώπηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί της υπόθεσης άσκησης ανάρσεως του Σταύρου Χρήστου Σαρρή και της εταιρίας VERLA Α.Ε. κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της υπ' αριθ. 458/2011 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, ενώπιον του ΣτΕ.

Ο Προϊστάμενος
 Οικονομικής Υποστήριξης

 Νικόλαος Σουλελές

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Αθήνα, 10 /05/2018

Αριθ.Πρωτ.: οικ. 2968

Ταχ. Δ/ση: Κότσικα 1Α & Πατησίων 70

Ταχ. Κώδικας: 104 34 Αθήνα

Τηλέφωνο: 210 88 09 202-203-215

Τηλεομοιοτυπία : 210 88 09 134

Ηλ. Δ/ση: ikoutra@epant.gr

Προς

Πρόεδρο της

Επιτροπής Ανταγωνισμού

Β Ε Β Α Ι Ω Σ Η

Με την παρούσα βεβαιώνουμε ότι η δικηγόρος Μαρίνα Σταυροπούλου με το υπ.αριθ. 4358/3.8.2017 έγγραφό της παρέδωσε όλους τους φακέλους των εκκρεμών υποθέσεων που είχε αναλάβει ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας οι οποίες της είχαν ανατεθεί από την Επιτροπή Ανταγωνισμού όπως καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΜΕΒΓΑΛ κατά ΕΑ	επί της αίτησης αναιρέσεως Ε4518/2010 της απόφασης του ΔΕΑ (απ. ΕΑ 373/2007)	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ
ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ κατά ΕΑ	επί της αίτησης αναιρέσεως Ε6858/2011 της απόφασης του ΔΕΑ	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ
ΚΜΟΙΑ κατά ΕΑ	επί της αίτησης αναιρέσεως Ε2154/2013 της απόφασης του ΔΕΑ (απ. ΕΑ 465/2009 Συγκέντρωση ΕΛΠΕ/ΒΡ)	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ
ΚΜΟΙΑ κατά ΕΑ	επί της αίτησης αναιρέσεως Ε1413/2014 της απόφασης του ΔΕΑ (απ. ΕΑ 491/2010 Συγκέντρωση MOTOROIL/SHELL)	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ
ΚΡΙ-ΚΡΙ κατά ΕΑ	επί της αίτησης αναιρέσεως Ε6229/2010 της απόφασης του ΔΕΑ (απ. ΕΑ 373/2007)	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΑΡΡΗΣ κατά ΕΑ	επί της αίτησης αναιρέσεως Ε4702/2011 της 458/11 απόφασης του ΔΕΑ	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ

ΝΤΟΥΡΑΚΗΣ κατά ΕΑ Ε6962/2010	επί της αίτησης αναίρεσας Ε6962/2010 της απόφασης του ΔΕΑ (απ. ΕΑ 373/2007)	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ
ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ κατά ΕΑ	Αρ. κατάθεσης Ε5991/2009	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ

ΑΤΛΑΝΤΙΚ κατά ΕΑ	επί της αίτησης αναίρεσας Ε7180/2009 της απόφασης του ΔΕΑ (απ. ΕΑ 373/2007)	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ
ΔΕΛΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΣ κατά SHELL	επί της αίτησης αναίρεσας Ε4019/2011 της απόφασης του ΔΕΑ (απ. ΕΑ 36/2009)	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ
ΧΙΟΥΝΤΑΙ	ΧΙΟΥΝΤΑΙ κατά ΕΑ Ε1993/2011	Μ. Σταυροπούλου	ΣτΕ

Οι παραπάνω υποθέσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού ανατέθηκαν σε άλλους δικηγόρους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 47-49
ΑΘΗΝΑ 105-64
ΤΜΗΜΑ Β'

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
Αριθ. Πρωτ.: 2010
Ημερομηνία: 20 ΜΑΡ. 2018

Αθήνα, 21/3/2018

Αριθ. Τηλ. : 2132102022-4

Αριθ. Πρωτ.: 4702/2011

Π ρ ο ς

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

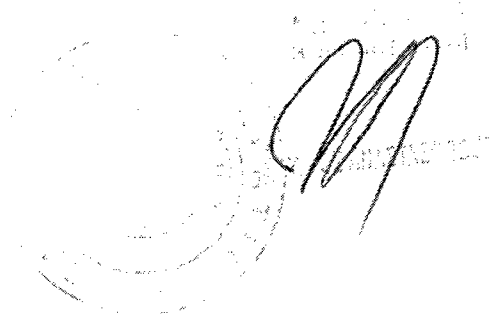
ΘΕΜΑ : Επιστροφή φακέλου, κ.λπ.

Σας στέλνουμε αντίγραφο της υπ' αριθμ. 457/2018 αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, που έκρινε την αίτηση αναιρέσεως του ΣΑΡΡΗ ΣΤΑΥΡΟΣ κ.λπ. (2) καθώς και τους φακέλους της υποθέσεως που μας είχατε στείλει . (3 δέματα)

Ο Γραμματέας του Β' Τμήματος
του Συμβουλίου της Επικρατείας
κ.α.α.

Α. Ζυγουρίτσα

✓
Κοινοποίηση :ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 70 & ΚΟΤΣΙΚΑ 1^Α
10434 ΑΘΗΝΑ
αντίγραφο των αποφάσεων

A.B. (M)

Αριθμός 457/2018

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Β΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 31 Μαΐου 2017, με την εξής σύνθεση: Ε. Σάρπ, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Β΄ Τμήματος, Ε. Νίκα, Μ. Πικραμένος, Σύμβουλοι, Κ. Λαζαράκη, Ν. Σεκέρογλου, Πάρεδροι. Γραμματέας η Α. Ζυγουρίτσα.

Για να δικάσει την από 20 Μαΐου 2011 αίτηση:

των : 1) Σταύρου Σαρρή του Χρήστου, κατοίκου Πεύκης Αττικής (Λεωφ. Ειρήνης αρ. 61), ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Ιωάννη Κελεμένη (Α.Μ. 19437), που τον διόρισε στο ακροατήριο και 2) ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «VERLA Α.Ε.», η οποία τελεί υπό εκκαθάριση, που εδρεύει στον Πειραιά (Λεωφ. Αθηνών-Πειραιώς αρ. 52), η οποία παρέστη με τον ως άνω δικηγόρο Ιωάννη Κελεμένη, που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο,

κατά των : 1) Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα αρ. 1Α και Πατησίων), η οποία δεν παρέστη, 2) ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΦΙΑΤ ΓΚΡΟΥΠ ΑΟΥΤΟΜΟΜΠΙΛΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.» και τον διακριτικό τίτλο «FIAT AUTO HELLAS S.A.», που εδρεύει στην Αργυρούπολη Αττικής (Λεωφ. Βουλιαγμένης αρ. 580Α), η οποία παρέστη με την δικηγόρο Ελένη-Αϊντα Οικονόμου (Α.Μ. 11004), που την διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο, 3) εταιρείας με την επωνυμία «ΦΙΑΤ AUTOMOBILES S.A.», που εδρεύει στο Τορίνο Ιταλίας (οδός C.SO G. Agnelli 2000), η οποία παρέστη με την δικηγόρο Ευγενία Γεωργούντζου (Α.Μ. 18759), που την διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο, 4) ανώνυμης

εταιρείας με την επωνυμία «ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.» και ήδη «FGA CAPITAL HELLAS Ανώνυμος Εμπορική Εταιρεία Οχημάτων», που εδρεύει στην Αργυρούπολη Αττικής (Λεωφ. Βουλιαγμένης αρ. 580Α), η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Παναγιώτη Τσουμάνη (Α.Μ. 12268), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο και 5) Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με την Χρυσούλα Τσιαβού, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή οι αναιρεσεύοντες επιδιώκουν να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 458/2011 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Παρέδρου Κ. Λαζαράκη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αναιρεσειόντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξούσιους των αναιρεσίβλητων εταιρειών και την εκπρόσωπο του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (1163005, 1163006, 1163030, 1163031, 2951576, 2951579/2011 ειδικά έντυπα παραβόλου Α σειράς).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της 458/2011 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, κατά το μέρος (βλ. επόμενη σκέψη) που με αυτήν έγινε δεκτή προσφυγή της πρώτης αναιρεσίβλητης «ΦΙΑΤ ΓΚΡΟΥΠ ΑΟΥΤΟΜΟΜΠΙΛΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.» (με διακριτικό τίτλο «FIAT AUTO HELLAS SA», που μετονομάσθηκε ήδη σε «FCA GREECE ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ & ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ» με δ.τ. «FCA GREECE Α.Ε.» σύμφωνα με τα νομιμοποιητικά στοιχεία που

προσκομίζει και το από 20-10-2016 υπόμνημά της) και ακυρώθηκε η 437/V/2009 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

3. Επειδή, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, με την 437/V/2009 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία εξεδόθη ύστερα από καταγγελίες των αναιρεσιδόντων (η δεύτερη των οποίων, ανώνυμη εταιρεία, τελεί ήδη, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα νομιμοποιητικά στοιχεία αυτής, σε εκκαθάριση), έγινε δεκτό ότι η πρώτη αναιρεσίβλητη, αποκλειστική εισαγωγέας και διανομέας των προϊόντων της αυτοκινητοβιομηχανίας FIAT στην Ελλάδα, παρέβη τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ, με την αιτιολογία του άμεσου και έμμεσου καθορισμού τιμών από μέρους της μετά από συμφωνία της με τους διανομείς της, όπως οι αναιρεσιδόντες, για τις τελικές τιμές πώλησης με χρηματοδότηση των καινούριων αυτοκινήτων FIAT, για τα μοντέλα cinquecento και punto για το 1997, seicento για το 1998, punto νέα έκδοση για το 1999, για όλα τα μοντέλα επιβατικών και επαγγελματικών αυτοκινήτων για το 2000 και για τα ανταλλακτικά και τις τιμές εργατοώρας για την περίοδο από 1/7/1994 έως 31/12/1994. Με την ίδια απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού κρίθηκε ότι δεν στοιχειοθετούνται λοιπές αιτιάσεις των καταγγελιών, υποχρεώθηκε η πρώτη αναιρεσίβλητη να παραλείπει την παράβαση των ως άνω διατάξεων στο μέλλον, επιβλήθηκε σε βάρος της πρόστιμο 9.558.526 ευρώ και απειλήθηκε με χρηματική ποινή 10.000 ευρώ για κάθε ημέρα σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της διαπιστωθείσας παράβασης. Κατά της εν λόγω απόφασης άσκησε προσφυγή η πρώτη αναιρεσίβλητη, στην ανοιγείσα δε με αυτή δίκη άσκησαν παρέμβαση υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού οι ήδη αναιρεσιδόντες. Οι τελευταίοι άσκησαν (και) προσφυγή κατά της αυτής 473/V/2009 απόφασης ζητώντας τη μεταρρύθμισή της ώστε να επανακαθορισθεί το πρόστιμο, να καταλογισθούν οι διαπιστωθείσες παραβάσεις και σε βάρος των καταγγελλεισών από τους αναιρεσιδόντες εταιρειών "FIAT GROUP

AUTOMOBILES SpA" (δεύτερη αναιρεσίβλητη, που στο δικόγραφο της κρινόμενης αίτησης αναφέρεται από προφανή παραδρομή ως "FIAT AUTOMOBILES S.A." η εταιρεία αυτή μετονομάσθηκε σε "FCA Italy SpA" σύμφωνα με τα νομιμοποιητικά στοιχεία που προσκομίζει και το από 26-10-2016 υπόμνημά της) και "FIAT KRENTIT ELLAS A.E." (τρίτη αναιρεσίβλητη, που μετονομάσθηκε, σύμφωνα με την αναιρεσιβαλλόμενη, σε "FCA CAPITAL HELLAS Ανώνυμος Εμπορική Εταιρεία Οχημάτων", ήδη δε σε "FCA CAPITAL HELLAS Ανώνυμος Εμπορική Εταιρεία Οχημάτων" σύμφωνα με τα νομιμοποιητικά στοιχεία που προσκομίζει και το υπόμνημα που κατέθεσε εμπροθέσμως μετά τη συζήτηση) και να καταλογισθεί σε βάρος των ανωτέρω και η παράβαση του άρθρου 2α του ν. 703/1977 λόγω κατάχρησης οικονομικής ισχύος και εφαρμογής διακριτικής σε βάρος των αναιρεσειόντων μεταχείρισης. Στην ανοιγείσα με την εν λόγω προσφυγή δίκη παρενέβησαν η πρώτη καθώς και η δεύτερη αναιρεσίβλητη. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση η δεύτερη προσφυγή απορρίφθηκε κατά το μέρος που στρεφόταν κατά του Δημοσίου, με την αιτιολογία ότι αυτό δεν είχε την ιδιότητα του διαδίκου στην ανοιγείσα με αυτή δίκη. Περαιτέρω, οι δύο προσφυγές συνεκδικάσθηκαν, ακυρώθηκε, κατ' αποδοχή της πρώτης, η απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την αιτιολογία ότι αυτή δεν στοιχειοθέτησε (δεν απέδειξε) την παράβαση του καθορισμού από την πρώτη αναιρεσίβλητη τιμών πώλησης αυτοκινήτων από τους διανομείς ούτε την ύπαρξη συμφωνίας για την επιβολή τιμών των ανταλλακτικών για έξι μήνες κατά το έτος 1994 και απορρίφθηκε η παρέμβαση των αναιρεσειόντων, απορρίφθηκε δε η προσφυγή των αναιρεσειόντων και έγιναν δεκτές οι παρεμβάσεις της πρώτης και δεύτερης αναιρεσίβλητης. Με τους λόγους της υπό κρίση αίτησης πλήσσουνται οι κρίσεις της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης αναφορικά με τη μη στοιχειοθέτηση των αποδοθεισών στην πρώτη αναιρεσίβλητη παραβάσεων. Ως εκ τούτου, πλήσσεται μόνο το μέρος της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με το οποίο έγινε δεκτή η προσφυγή της

πρώτης αναιρεσίβλητης και ακυρώθηκε η 473/V/2009 απόφαση, απορρίφθηκε δε η παρέμβαση των αναιρεσιδόντων στην ανοιγείσα με την εν λόγω προσφυγή δίκη.

4. Επειδή, οι αναιρεσιδόντες παρενέβησαν στην ανοιγείσα με την προσφυγή της πρώτης αναιρεσίβλητης δίκη ενώπιον του διοικητικού εφετείου προσθέτως, κατά το άρθρο 113 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Κ.Δ.Δ., ν. 2717/1999, Α' 97), υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού και "της εν μέρει ισχύος" της 437/V/2009 απόφασης "κατά το σκέλος της καταγνώσεως της παραβάσεως του ελεύθερου ανταγωνισμού και της επιβολής του προστίμου", υποστηρίζοντας αφενός τη διατήρηση της ισχύος της εν λόγω απόφασης κατά τα μέρη αυτά με προβολή σχετικών ισχυρισμών και προβάλλοντας αφετέρου αιτήματα περί επιβολής του προστίμου και σε βάρος της δεύτερης αναιρεσίβλητης, το οποίο απορρίφθηκε από την αναιρεσιβαλλόμενη (σκ. 65-66) κατ' επίκληση της παραγράφου 2 του άρθρου 113 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ως αντιτιθέμενο στην ένδικη απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, καθώς και η παρέμβαση στο σύνολό της. Εφόσον, δε, η συμμετοχή τους στη δίκη έγινε δεκτή με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ζήτημα που δεν μπορεί να ελεγχθεί αυτεπαγγέλτως κατ' αναίρεση, οι αναιρεσιδόντες, ως ηττηθέντες διάδικοι στη δίκη επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, νομιμοποιούνται στην άσκηση της κρινόμενης αίτησης (ΣΕ 3408/2013 Ολομ., 1688/2015 7μ.), και τούτο ανεξαρτήτως της άσκησης ή μη αιτήσεως αναιρέσεως από τον κύριο διάδικο, δηλαδή την Επιτροπή Ανταγωνισμού, όπως και στην προβολή λόγων που πλήττουν την κρίση περί μη στοιχειοθέτησης των αποδοθεισών στην πρώτη αναιρεσίβλητη παραβάσεων, είναι δε απορριπτέα ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με τα από 20-10-2016 και 26-10-2016 υπομνήματα της πρώτης και της δεύτερης αναιρεσίβλητης, αντιστοίχως.

5. Επειδή, όπως προαναφέρεται, με την κρινόμενη αίτηση

πλήσσεται μόνο το μέρος της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με το οποίο έγινε δεκτή η προσφυγή της πρώτης αναιρεσίβλητης και ακυρώθηκε η 473/V/2009 απόφαση. Ως εκ τούτου, η αίτηση αναιρέσεως απαραδέκτως στρέφεται κατά του Δημοσίου, το οποίο δεν ήταν διάδικος στην ανοιγείσα με την εν λόγω προσφυγή δίκη.

6. Επειδή, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, η αίτηση αναιρέσεως απαραδέκτως στρέφεται και κατά των δεύτερης και τρίτης των αναιρεσιβλήτων, οι οποίες δεν ήταν διάδικοι στην ανοιγείσα με την προσφυγή της πρώτης αναιρεσίβλητης δίκη.

7. Επειδή, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία ήταν διάδικος στην ανοιγείσα με την προσφυγή της πρώτης αναιρεσίβλητης δίκη ενώπιον του δικάσαντος διοικητικού εφετείου, δεν νίκησε στη δίκη αυτή αλλά ηττήθηκε και, επομένως, είχε δικαίωμα άσκησης αυτοτελούς αίτησης αναιρέσεως της προσβαλλόμενης απόφασης κατά το μέρος αυτό. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν έχει την ιδιότητα της αναιρεσίβλητης, κατά την παρούσα δίκη, η οποία ανοίγεται με την άσκηση, από άλλον ηττηθέντα διάδικο στην κατ' ουσίαν δίκη (βλ. παραπάνω σκέψη 4), αίτησης αναιρέσεως για το μέρος της προσβαλλόμενης απόφασης ως προς το οποίο και αυτή ηττήθηκε, η δε υπό κρίση αίτηση, κατά το μέρος που απευθύνεται κατ' αυτής, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη (ΣΕ 302/1985 Ολ., 1471/1990 Ολ., 2925/2002, 3774, 4350/2012, 407/2014, 2794/2015 7μ.). Ωστόσο, η 724/22-1-2014 έκθεση απόψεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού λογίζεται ως παρατηρήσεις αυτής κατ' άρθρο 14 παρ. 2 περ. θ' του ν. 3959/2011 (Α' 93) (πρβλ. ΣτΕ 166/2018 7μ.).

8. Επειδή, η παράγραφος 3 του άρθρου 53 του π.δ. 18/1989, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) και, περαιτέρω, με το άρθρο 15 παρ. 2 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016 - έναρξη ισχύος του άρθρου 15 από τη δημοσίευση του νόμου 4446/2016 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 του νόμου αυτού), ορίζει, στο εδάφιο α', ότι «Η αίτηση

GA 88

αναιρέσεως επιτρέπεται μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο με συγκεκριμένους ισχυρισμούς που περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. [...]» (η ως άνω διάταξη τέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 12 του ν. 3900/2010 και επαναλήφθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 15 του ν. 4446/2016). Επιπλέον, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 53 του π.δ. 18/1989, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 3900/2010, «Δεν επιτρέπεται η άσκηση αίτησης αναιρέσεως όταν το ποσό της διαφοράς που άγεται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι κατώτερο από σαράντα χιλιάδες ευρώ [...]». Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, προκειμένου να κριθεί παραδεκτή αίτηση αναιρέσεως που ασκείται μετά την έναρξη της ισχύος τους, ήτοι μετά την 1.1.2011 (ΣτΕ 2177/2011 7μ.), επί διαφοράς με χρηματικό αντικείμενο πρέπει σωρευτικώς, αφ' ενός μεν το ποσό να υπερβαίνει τα 40.000 ευρώ, αφ' ετέρου δε με το εισαγωγικό δικόγραφο (και όχι με δικόγραφο πρόσθετων λόγων ή με υπόμνημα, ΣτΕ Ολ. 800/2015, ΣτΕ 1894, 2014/2016, 892, 3888/2015, 1613, 2014, 2670/2014, 2410/2013, 598, 2472, 4667/2012 κ.ά.) να προβάλλονται ισχυρισμοί με το περιεχόμενο της ανωτέρω παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν. 3900/2010 (ΣτΕ 1873-5/2012 7μ, 294/2014 κ.ά.). Ειδικότερα, η αίτηση αναιρέσεως ασκείται πλέον παραδεκτώς μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο με ειδικούς, αυτοτελείς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς, που περιέχονται στο ίδιο το εισαγωγικό δικόγραφο -ώστε να καθίσταται με τον τρόπο αυτό αποτελεσματικός ο επιδιωκόμενος άμεσος εντοπισμός των υποθέσεων που εμφανίζουν, κατά τον νόμο, αναιρετικό ενδιαφέρον- είτε ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας επί συγκεκριμένου νομικού ζητήματος, δηλαδή επί ζητήματος ερμηνείας διατάξεως νόμου ή

Αριθμός 457/2018

-8-

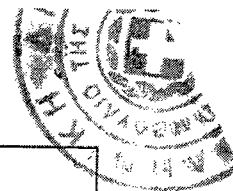
γενικής αρχής του ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου, κρίσιμου για την επίλυση της ενώπιον του Δικαστηρίου αγομένης διαφοράς, είτε ότι οι κρίσεις της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης επί συγκεκριμένου νομικού ζητήματος, η επίλυση του οποίου ήταν αναγκαία για τη διάγνωση της οικείας υποθέσεως, έρχονται σε αντίθεση προς παγιωμένη ή, πάντως, μη ανατραπείσα νομολογία επί του αυτού [και όχι απλώς παρομοίου (ΣτΕ 3964/2014 7μ., 4163/2012 7μ. κ.ά)] νομικού ζητήματος - και υπό τους αυτούς όρους αναγκαιότητας για την επίλυση των αντίστοιχων διαφορών (ΣτΕ 3967/2014, 1026/2014, 4222, 4043/2013, 4163/2012 7μ., 2177/2011 7μ., 2301/2011 7μ., 3971/2011) - του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου, ή, ελλείπει τέτοιας νομολογίας, προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Εφόσον δε με τους λόγους αναιρέσεως πλήττονται περισσότερες σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ή τίθενται πλείονα νομικά ζητήματα, ο αναιρεσείων βαρύνεται, επί ποινή ολικού ή μερικού απαραδέκτου του ενδίκου μέσου, να προβάλει ειδικούς, αυτοτελείς και συγκεκριμένους, υπό την ανωτέρω έννοια, ισχυρισμούς για τη θεμελίωση του παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως για καθένα από τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως (ΣτΕ 1102 7μ., 296/2017, 1648/2014, 4547, 4155, 3998/2013 κ.ά.). Στην περίπτωση, εξάλλου, που ο αναιρεσείων επικαλείται αντίθεση της αναιρεσιβαλλομένης προς υφιστάμενη κατά τα ανωτέρω νομολογία, οι δικαστικές αποφάσεις, των οποίων γίνεται επίκληση ως προς το ζήτημα της αντιθέσεως, πρέπει να προσκομίζονται από τον αναιρεσείοντα κατά την κατάθεση της αιτήσεως, εκτός αν πρόκειται για αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου, οπότε, κατ' εξαίρεση, αρκεί να προσδιορίζονται ειδικώς στο εισαγωγικό δικόγραφο κατά τρόπο που να επιτρέπει την εξατομίκευσή τους (ΣτΕ 130/2012 εν Συμβ., πρβλ. ΣτΕ 3475/2011 Ολομ.) και την, κατά τα προεκτεθέντα, σύνδεσή τους με το παραδεκτό της αιτήσεως, χωρίς να αρκεί προς τούτο μόνη η επίκληση αποφάσεων (του Σ.τ.Ε. ή άλλων δικαστηρίων), η οποία γίνεται στο

./.

Α 98

πλαίσιο της επιχειρηματολογίας για τη βασιμότητα των προβαλλομένων λόγων αναιρέσεως (ΣτΕ 296/2017, 2176/2015, 945/2014 κ.ά.). Τέλος, δεν συνιστούν παραδεκτή, κατά τ' ανωτέρω, επίκληση νομικού ζητήματος ισχυρισμοί (περί ελλείψεως νομολογίας ή αντιθέσεως σε νομολογία), οι οποίοι, περιοριζόμενοι σε ζητήματα αιτιολογίας συνδεόμενα με το πραγματικό της κρινόμενης υποθέσεως, δεν αναφέρονται στην ερμηνεία διατάξεως νόμου ή γενικής αρχής, η οποία (ερμηνεία), ανεξαρτήτως εάν διατυπώνεται στη μείζονα ή στην ελάσσονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ή των λοιπών αποφάσεων προς τις οποίες προβάλλεται ότι υφίσταται αντίθεση, είναι δεκτική γενικότερης εφαρμογής (ΣτΕ 296/2017, 736, 1676/2016, 3008, 3011/2013 κ.ά.).

9. Επειδή, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ως προς την καταγγελθείσα από τους αναιρεσείοντες πρακτική για μονομερή άμεση ή έμμεση επιβολή των λιανικών τιμών διάθεσης των οχημάτων ΦΙΑΤ στην περίπτωση πώλησης με χρηματοδότηση και τη μονομερή άμεση ή έμμεση επιβολή προκαθορισμένων εκπτώσεων επί της λιανικής τιμής πωλήσεων στην περίπτωση προαγορών οχημάτων και ανταλλακτικών η έρευνα της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού επικεντρώθηκε στην εξέταση συγκεντρώσεων πωλήσεων οχημάτων ΦΙΑΤ cinquecento, seicento και runto που χρηματοδοτήθηκαν από τη ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ ΕΛΛΑΣ και πουλήθηκαν σε φάσμα τιμών +/- 10.000 δραχμών για διάστημα ενός τριμήνου από την προτεινόμενη τιμή τιμοκαταλόγου. Στην αναιρεσιβαλλόμενη (σκ. 43) παρατίθενται αναλυτικά οι διαπιστώσεις της εν λόγω έρευνας. Σύμφωνα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, κατά την 473/V/2009 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ο μονομερής καθορισμός του περιθωρίου κέρδους των διανομέων της ΦΙΑΤ αποδεικνυόταν διότι το 1997 για τα αυτοκίνητα cinquecento η σύγκριση των τιμοκαταλόγων με τις τελικώς εφαρμοσθείσες από το δίκτυο των διανομέων τιμές αποδείκνυε ότι το 88% των πωληθέντων μέσω ΦΙΑΤ

Αριθμός 457/2018

-10-

ΚΡΕΝΤΙΤ πουλήθηκαν ακριβώς στην προταθείσα τιμή και ότι το 73,52 των αυτοκινήτων runto πωλήθηκαν με έκπτωση μη υπερβαίνουσα το 2,1%, που ήταν και το μέγιστο περιθώριο κέρδους. Στην ίδια απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού αναφέρεται, σύμφωνα με την αναιρεσιβαλλομένη, ότι το 1998, ποσοστό 69,61% αυτοκινήτων seicento πουλήθηκαν μέσω ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ ΕΛΛΑΣ σε τιμές εντός αμελητέου διαστήματος (+/- 10.000 δρχ.) σε σχέση με τους προτεινόμενους τιμοκαταλόγους, ενώ οι δοθείσες εκπτώσεις από τους υπόλοιπους διανομείς δεν ξεπέρασαν το 1,1%. Η ένδικη απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού συνεπέρανε ότι οι εκπτώσεις κυμαίνονταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, «γεγονός που αποδεικνύει ότι οι διανομείς ήταν ανήμποροι να πραγματοποιήσουν ουσιαστικές εκπτώσεις προς όφελος του καταναλωτή και εφάρμοζαν σε μεγάλο βαθμό τις τιμές τιμοκαταλόγου που κοινοποιούσε η ΦΙΑΤ». Στην ίδια απόφαση αναφερόταν ότι για το 1999 προέκυψε σχεδόν απόλυτη συμμόρφωση των διανομέων με τις τιμές της ΦΙΑΤ, καθόσον το 95,29% των νέων μοντέλων runto πουλήθηκαν σε τιμές εναρμονισμένες με τις τιμές που η ΦΙΑΤ κοινοποιούσε στους διανομείς της. Σύμφωνα με την Ε.Α., «το υψηλό ποσοστό εφαρμογής των τιμών τιμοκαταλόγου της ΦΙΑΤ που ακολουθούσαν οι διανομείς [απεδείκνυε] την ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ των διανομέων και της ΦΙΑΤ για το συγκεκριμένο μοντέλο». Επίσης, αναφερόταν ότι με την αποστολή των τιμοκαταλόγων του 1994 με συγκεκριμένες τιμές πώλησης ανταλλακτικών και χρέωσης εργατοώρας στοιχειοθετήθηκε η συμφωνία της ΦΙΑΤ με το δίκτυο επισήμων διανομέων-επισκευαστών αυτοκινήτων ως προς τις τιμές μεταπώλησης ανταλλακτικών και χρέωσης εργατοώρας επισκευής σε τιμές καθοριζόμενες από τη ΦΙΑΤ. Αναφερόταν ακόμη ότι ο μονομερής καθορισμός του περιθωρίου κέρδους των διανομέων της ΦΙΑΤ ετεκμαίρετο και από δύο έγγραφα: α) Την από 30/11/1998 επιστολή της ΦΙΑΤ προς τους διανομείς της με θέμα: «νέο ποσοστό προμήθειας στα καινούρια επιβατικά και επαγγελματικά αυτοκίνητα». Στην επιστολή αυτή

./.

27 88

αναφερόταν ότι: «Έπειτα από την τελευταία αλλαγή των τιμών ως συνέπεια της αλλαγής του φορολογικού συστήματος στην Ελλάδα σας ανακοινώνουμε το νέο ποσοστό προμήθειας που εφαρμόζεται από τη FIAT AUTO HELLAS από τις 16/11/1998, όσον αφορά τα νέα επιβατικά και επαγγελματικά αυτοκίνητα ... seicento 5,7%, punto 5.9% ... barchetta 6,5% ulysse 7,3%». Σύμφωνα με την Επιτροπή Ανταγωνισμού το συγκεκριμένο περιθώριο κέρδους ήταν πολύ χαμηλό, γιατί καταργούσε ουσιαστικά τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό μεταξύ των διανομέων, μη επιτρέποντάς τους να κάνουν ουσιαστικές εκπτώσεις και να ανταγωνισθούν μεταξύ τους. Αναφερόταν επίσης ότι από τις μαρτυρικές καταθέσεις προέκυψε ότι το μικτό περιθώριο κέρδους στην υπόλοιπη Ευρώπη κυμαινόταν στο 15%, το οποίο έδινε τη δυνατότητα ουσιαστικών εκπτώσεων, εντείνοντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό (στην αναιρεσιβαλλομένη, σκ. 44, περιγράφεται, κατά περιεχόμενο, έγγραφο με τίτλο «Συγκριτικός πίνακας προμηθειών ανά χώρα» και πηγή τον Πανευρωπαϊκό Σύνδεσμο ADEFIL που κατατέθηκε από τους ήδη αναιρεσιέοντες στις 17/7/2008). β) Έγγραφο με τίτλο «συμφωνία κυρίων» που υπεγράφη από έξι διανομείς του Νομού Αττικής στις 12-4-2000, και συνετάγη (σύμφωνα με την ένδικη απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού) με προτροπή του εμπορικού διευθυντή της FIAT σχετικά με τις παρεχόμενες από τους διανομείς της FIAT εκπτώσεις, στο οποίο, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι οι διανομείς συμφωνούν για τις λιανικές πωλήσεις αποφυγή δραχμικών εκπτώσεων και δώρα υπερβαίνοντα το 1,5-2% της βασικής τιμής. Περαιτέρω, σύμφωνα με την αναιρεσιβαλλομένη (σκ. 45), η αξιολόγηση της συμπεριφοράς της FIAT που γινόταν στην ένδικη απόφαση από την Ε.Α. συναγόταν από την έρευνα της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού στις τιμές πώλησης των προαναφερόμενων οχημάτων και από τα δύο προαναφερθέντα έγγραφα, από τα οποία, κατά την Ε.Α., αποδεικνυόταν ο μονομερής καθορισμός του περιθωρίου κέρδους των διανομέων από τη "FIAT ΑΟΥΤΟ ΕΛΛΑΣ", ο

Αριθμός 457/2018

-12-

οποίος ισοδυναμούσε με επιβολή τιμών μεταπώλησης. Σύμφωνα με την Ε.Α., ο καθορισμός του περιθωρίου κέρδους σε πολύ χαμηλά επίπεδα είχε ως αποτέλεσμα οι διανομείς να μην μπορούν να ανταγωνισθούν μεταξύ τους, με συνέπεια την κατάργηση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού. Στην ίδια απόφαση αναφερόταν ότι το γεγονός ότι το πραγματικό περιθώριο κέρδους των διανομέων δεν υπερέβαινε το 2% επί της βασικής τιμής πώλησης οχημάτων οδηγούσε στην πιθανολόγηση ότι οι διανομείς δεν είχαν περιθώριο παροχής εκπτώσεων στους αγοραστές αυτοκινήτων, αφού το εν λόγω ποσοστό-περιθώριο καθαρού κέρδους επαρκούσε μόνο για εξασφάλιση της βιωσιμότητάς τους. Διαπιστωνόταν επίσης από την Ε.Α. ότι ο περιορισμός του καθαρού κέρδους στο 2-2.5% οδηγεί λογικά στο συμπέρασμα ότι οι διανομείς δεν μπορούσαν παρά ελάχιστα να αποκλίνουν προς τα κάτω από τις τιμές που η ΦΙΑΤ τους υποδείκνυε με τους ενδεικτικούς τιμοκαταλόγους. Επίσης, ότι η επιβολή τιμών μέσω της έμμεσης επιβολής τιμών δια συγκεκριμένων εκπτώσεων ή της απαγόρευσης εκπτώσεων ανήκε στην κατηγορία «μαύρες πρακτικές», η συστηματική ή επανειλημμένη εφαρμογή των οποίων έχει ως αποτέλεσμα τη μη εφαρμογή της απαλλαγής του Κανονισμού 1475/1995 της Επιτροπής. Με τα παραπάνω δεδομένα, το δικάσαν διοικητικό εφετείο έλαβε υπόψη α) τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1 και 2 του ν. 703/1977 και 81 (πρώην 85) παρ. 1 και 3 της ΣυνθΕΚ (σκ. 36-37), β) τις διατάξεις του Κανονισμού 1475/1995 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (σκ. 38) και, συναφώς, διαπιστώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην έκθεσή της για την αξιολόγηση του εν λόγω κανονισμού (σκ. 55), γ) νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στις υποθέσεις C 74/04P και T-67/01, αντιστοίχως, με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία του ΔΕΚ, όπως, μεταξύ άλλων, στις C 107/82, 75/84, 161/84), σύμφωνα με την οποία «Για να αποτελεί μια κατά φαινόμενο μονομερής πράξη ή συμπεριφορά συμφωνία κατά την έννοια του 81, παράγραφος 1, ΕΚ, αρκεί να συνιστά αυτή έκφραση της

./.

98

συμπτώσεως βουλήσεων δύο τουλάχιστον μερών, ενώ η μορφή με την οποία εκδηλώνεται η σύμπτωση αυτή δεν αποτελεί καθοριστικό παράγοντα. Η αντίθετη λύση θα είχε ως αποτέλεσμα την αντιστροφή του βάρους αποδείξεως ως προς την παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και θα συνεπαγόταν παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας. Σύσταση που απευθύνει κατασκευαστής αυτοκινήτων στους συμβεβλημένους διανομείς του δεν αποτελεί μονομερή πράξη, αλλά συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, όταν αυτή εντάσσεται σε ένα πλαίσιο διαρκών εμπορικών σχέσεων διεπομένων από προϋφιστάμενη γενική συμφωνία. Τούτο δεν συνεπάγεται ότι όλες οι συστάσεις τις οποίες απευθύνει ένας κατασκευαστής αυτοκινήτων στους αντιπροσώπους του αποτελούν συμφωνίες κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωση να αποδείξει τη σύμπτωση των βουλήσεων των μερών της συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπεύσεως σε μία εκάστη των περιπτώσεων. Η βούληση των μερών μπορεί να συνάγεται τόσο από ρήτρες της οικείας συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπεύσεως όσο και από τη συμπεριφορά των μερών και, ιδίως, από ενδεχόμενη σιωπηρή συναίνεση των αντιπροσώπων στο μέτρο που έλαβε ο κατασκευαστής. Για τον λόγο αυτό, επιβάλλεται η κατά περίπτωση εξέταση, στο πλαίσιο της οποίας ο σύμφωνος ή μη χαρακτήρας των ρητρών της συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπεύσεως με τους κανόνες του ανταγωνισμού είναι κατ' ανάγκη καθοριστικής σημασίας, καθότι δεν μπορεί εκ προοιμίου να αποκλειστεί ότι μια σύσταση, η οποία είναι αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, μπορεί να θεωρηθεί επιτρεπόμενη από ρήτρες συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπεύσεως οι οποίες είναι κατά φαινόμενο ουδέτερες [...] Επομένως, δεν μπορεί να θεωρείται ότι μια συμπεριφορά που είναι φαινομενικά μονομερής από πλευράς του παραγωγού και η οποία υιοθετήθηκε στο πλαίσιο των συμβατικών σχέσεων που διατηρεί με τους μεταπωλητές του συνεπάγεται στην πραγματικότητα συμφωνία

μεταξύ επιχειρήσεων, υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, αν δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη ρητής ή σιωπηρής συναινέσεως, εκ μέρους των λοιπών εταίρων, έναντι της υιοθετηθείσας από τον παραγωγό συμπεριφοράς» (σκ. 39 της αναιρεσιβαλλομένης) και «Η νομολογία, η οποία δέχεται τους λόγους που δικαιολογούν τα συστήματα διανομής, κρίνει, μεταξύ άλλων, ότι ορισμένος περιορισμός του ανταγωνισμού ως προς τις τιμές είναι σύμφυτος με κάθε σύστημα επιλεκτικής διανομής ... Δεν μπορεί νομίμως να επιβληθεί στους μεταπωλητές δέσμευση ως προς τις τιμές [...], αλλά το Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ παραχωρούντος το δικαίωμα χρήσεως σήματος και προς τον παραχώρηση, ότι, ελλείψει εναρμονισμένης πρακτικής με σκοπό την πραγματική εφαρμογή ενδεικτικών τιμών, η γνωστοποίηση των τιμών αυτών δεν ήταν περιοριστική του ανταγωνισμού [...] όπως και το να λαμβάνεται υπόψη ένα επαρκές περιθώριο κέρδους των μεταπωλητών [...]» (σκ. 40 της αναιρεσιβαλλομένης), δ) την ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς» (2000/C 291/01) (σκ. 56 αναιρεσιβαλλομένης), ε) στοιχεία σχετικά με την εν προκειμένω προσδιορισθείσα με την ένδικη απόφαση της Ε.Α. αγορά και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του επίμαχου δικτύου διανομής (σκ. 41), το περιεχόμενο της σύμβασης διανομής (σκ. 52), στ) μαρτυρικές καταθέσεις και ένορκες βεβαιώσεις προς την Ε.Α. (σκ. 53). Κατόπιν δε αυτών, το δικάσαν διοικητικό εφετείο έκρινε τα ακόλουθα: «57.[...]: α) στη σύμβαση διανομής μεταξύ της ΦΙΑΤ και του διανομέως δεν περιέχεται ρήτρα περί καθορισμού τιμών, αντιθέτως περιέχεται ρήτρα για ελευθερία του διανομέως ως προς τον καθορισμό των τιμών, β) στην ως άνω σύμβαση δεν προβλέπεται επιβράβευση σε περίπτωση τήρησης πολιτικής τιμών ή πρόβλεψη ποινών σε περίπτωση παραβίασής της. Σε μία από τις μαρτυρικές καταθέσεις κατά τη συνεδρίαση της Ε.Α. [...] γίνεται μνεία σε «παραίτηση» των υπευθύνων του δικτύου, χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό αυτής, γ) για τα κρινόμενα έτη 1994, 1997, 1998, 1999 και

722

2000 δεν προέκυψε στοιχείο (έγγραφο, εγκύκλιος ή ανακοίνωση) της ΦΙΑΤ προς τους διανομείς ή των τελευταίων προς αυτήν σχετικά με καθορισμό τιμών, επιβράβευση ή ποινές ανάλογα με την τήρηση της πολιτικής τιμών, δ) από την [...] από 30/11/1998 επιστολή της ΦΙΑΤ προς τους διανομείς της με θέμα: «νέο ποσοστό προμήθειας στα καινούρια επιβατικά και επαγγελματικά αυτοκίνητα» δεν αποδεικνύεται συμφωνία επιβολής τιμών, δεδομένου ότι το εν λόγω έγγραφο αφορά τον καθορισμό της προμήθειας των διανομέων, και όχι τις τιμές πώλησης των οχημάτων στους καταναλωτές. Εξάλλου, ο καθορισμός της προμήθειας των διανομέων από την προμηθεύτρια ΦΙΑΤ δεν αντίκειται στις διατάξεις περί ανταγωνισμού (βλ. σημείο 96 [...] αξιολόγηση[ς] του Κανονισμού [...] και την [προ]παρατεθείσα νομολογία [...]) ε) στο έγγραφο συμφωνίας των διανομέων του 2000 δεν μνημονεύεται εκπροσώπηση της ΦΙΑΤ κατά τη σύνταξή του, ούτε προσκομίσθηκαν άλλα αποδεικτικά στοιχεία περί συμφωνίας της ΦΙΑΤ με τους διανομείς ως προς τις τιμές πώλησης για το έτος 2000. Ενόψει των παραπάνω, δεν αποδείχθηκε συμφωνία της ΦΙΑΤ με τους διανομείς της ως προς τις τιμές πώλησης των οχημάτων της, προκύπτουσα από τη μεταξύ τους σύμβαση ή τα υπόλοιπα επικληθέντα στην [ένδικη] απόφαση στοιχεία. Πρέπει επομένως να ερευνηθεί η ορθότητα του συμπεράσματος της [ένδικης] απόφασης περί εμμέσου καθορισμού των τιμών από τα συλλεγέντα στοιχεία της Ε.Α. 58. Επειδή, περαιτέρω ως προς τις διαπιστώσεις της Ε.Α. για πωλήσεις των ως άνω οχημάτων με χρηματοδότηση εντός του προκαθορισμένου φάσματος τιμών: α) τα στοιχεία που εξήχθησαν από την έρευνα τιμών εντός του εν λόγω φάσματος, δεν αφορούν μόνον εκπτώσεις τιμών, αλλά περιλαμβάνουν στοιχεία από πωλήσεις σε τιμές υψηλότερες έως και 10.000 δρχ., από την τιμή τιμοκαταλόγου, στοιχείο αντιφατικό σε σχέση με την αποδιδόμενη παράβαση, της απαγόρευσης εκπτώσεων, δεδομένου ότι οι διανομείς δεν ανταγωνίζονται ανεβάζοντας τις τιμές τους, β) οι εν λόγω διαπιστώσεις αφορούν τα τρίμηνα μετά την έκδοση του

τιμοκαταλόγου της ΦΙΑΤ, αν και η διαπίστωση της παράβασης αφορά ολόκληρο το έτος, γ) ανακριβώς αναφέρεται στην [ένδικη] απόφαση ότι το έτος 1997 οι πωλήσεις με χρηματοδότηση έγιναν ακριβώς στις ενδεικτικές τιμές, καθόσον η διαπίστωση της ΓΔΑ αφορά πωλήσεις εντός του φάσματος για το έτος αυτό, δ) το σχεδόν συνολικό ποσοστό πωλήσεων runto εντός του φάσματος οφείλεται, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και τα συναλλακτικά ήθη, στο γεγονός ότι επρόκειτο για τη νέα έκδοση του εν λόγω μοντέλου, δεδομένου μάλιστα του πολύ χαμηλότερου ποσοστού πωλήσεων σε τιμές εντός του φάσματος της παλιάς έκδοσης του ίδιου μοντέλου για το ίδιο ακριβώς χρονικό διάστημα (48.21% έναντι 95.29%), ε) η επίκληση από την Ε.Α. εκπτώσεων που δεν υπερβαίνουν το 1-2% δεν άγει στο συμπέρασμα ότι συμφωνήθηκαν οι τιμές και ότι δεν έγιναν εκπτώσεις, δεδομένου μάλιστα ότι η μέθοδος πωλήσεων μέσω χρηματοδότησης με επιδοτούμενο ή μηδενικό επιτόκιο, ως εκ της φύσεώς της δεν ευνοεί την διεκδίκηση μεγάλης εκπτώσεως από τον αγοραστή, με την ίδια ένταση που θα την αξίωνε σε περίπτωση εξόφλησης εξ ιδίων πόρων. Εξάλλου δεν προσκομίσθηκαν από την Ε.Α. στοιχεία πωλήσεων οχημάτων εκτός χρηματοδότησης της ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ, προκειμένου να γίνει σύγκριση στις παρεχόμενες εκπτώσεις και να εξαχθούν τα ανάλογα συμπεράσματα. 59. Επειδή, οι διαπιστώσεις της Ε.Α. για πωλήσεις οχημάτων εντός του προκαθορισμένου ορίου τιμών (+/- 10.000 δρχ.) στηρίζονται αποκλειστικά σε στοιχεία από πωλήσεις μέσω χρηματοδότησης της ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ. Σύμφωνα με τις καταθέσεις κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Ε.Α. και τα στοιχεία του φακέλου, προκειμένης πώλησης αυτοκινήτου με χρηματοδότηση, το αυτοκίνητο μεταβιβαζόταν στη ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ είτε από τη ΦΙΑΤ ή από το διανομέα, αναλόγως με το ποιος το είχε την κυριότητά του και εν συνεχεία η ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ το πουλούσε στον πελάτη, παρακρατώντας την κυριότητα, ενόψει της χρηματοδότησής του. Επομένως, τον βασικό άμεσο κίνδυνο της μη αποπληρωμής του αυτοκινήτου έφερε η ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ, η οποία

και χρηματοδοτούσε την αγορά του. Δεν αποδείχθηκε όμως ότι η ως άνω διαδικασία συνεπαγόταν υποχρεωτικότητα ως προς την τιμή που συμφωνούσε ο διανομέας με τον πελάτη, δεδομένου ότι υπήρχε η δυνατότητα του διανομέα να προβεί ο ίδιος σε έκπτωση προς τον τελευταίο, μειώνοντας τη δική του προμήθεια (σε περίπτωση μεταβίβασης από τη ΦΙΑΤ στη ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ, οπότε λειτουργούσε ως οιονεί εμπορικός αντιπρόσωπος) ή το εμπορικό του κέρδος (σε περίπτωση μεταβίβασης από τον ίδιο στη ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ), ανάλογα με την περίπτωση, όπως προέκυψε από τις μαρτυρικές καταθέσεις στην ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Ε.Α. [...]. Εξάλλου, στην περίπτωση της χρηματοδότησης της αγοράς του αυτοκινήτου με επιδοτούμενο επιτόκιο (μηδενικό ή ελάχιστο επιτόκιο που επωμιζόταν η ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ), όπως κατατέθηκε από τους μάρτυρες, δεν συνέτρεχαν προωθητικές ή άλλες ενέργειες της ΦΙΑΤ, ήτοι δυνατότητα επιπρόσθετων εκπτώσεων, προσφορών κλπ, με αποτέλεσμα η δυνατότητα του διανομέα σε μείωση της προμήθειάς του να είναι μηδενική έως πολύ περιορισμένη σε αυτήν την περίπτωση. Αντιθέτως, στην περίπτωση της χρηματοδότησης με κανονικό επιτόκιο είχε δυνατότητα πρόσθετης έκπτωσης λόγω επιπρόσθετης προμήθειας που του παρείχετο. Επομένως, από τα παραπάνω συνάγεται ότι η συγκέντρωση τιμών παρατηρείται στις περιπτώσεις χρηματοδότησης με επιδοτούμενο επιτόκιο και η όποια διαφοροποίηση των τιμών πώλησης οχημάτων στις περιπτώσεις πώλησης με χρηματοδότηση οφείλεται στο είδος της τελευταίας (με επιδοτούμενο ή κανονικό επιτόκιο), στοιχείο που επικουρείται από τα ευρήματα της έρευνας της ΓΔΑ για τις πωλήσεις το έτος 1998 ([...] «Ως προς τις πωλήσεις οχημάτων runto με χρηματοδότηση, το 43,58% πουλήθηκε με έκπτωση. Από αυτά, το 22,89% σχετίζονται με κάποια εγκύκλιο εκπτωτικής πολιτικής της ΦΙΑΤ, ενώ το υπόλοιπο 71,5% πωλήθηκαν με ποσά εκπτώσεων για τα οποία δεν είναι γνωστός ο λόγος που χορηγήθηκαν και συγχρόνως παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συγκέντρωσης πωληθέντων οχημάτων σε ομοειδείς τιμές

εκπτώσεων»). [...] Περαιτέρω, οι ως άνω διαπιστώσεις ευρίσκουν έρεισμα στα συλλεγέντα από την Ε.Α. στοιχεία, τα οποία αφορούν ποσοστά (υψηλά ή χαμηλότερα) των πωλήσεων με χρηματοδότηση και όχι το σύνολο των εν λόγω πωλήσεων, ενώ δεν αποδείχθηκε η επιβολή τιμών στις περιπτώσεις πώλησης με χρηματοδότηση. 60. [...] 61. Επειδή, σύμφωνα με την προαναφερόμενη αξιολόγηση του Κανονισμού [...], διαπιστώθηκε από την Ε.Ε. η γενικότητα του φαινομένου του χαμηλού κέρδους των διανομέων από τις πωλήσεις αυτοκινήτων στον ευρωπαϊκό χώρο και η πραγματική κερδοφορία αυτών από τις πωλήσεις ανταλλακτικών, την παροχή υπηρεσιών μετά την πώληση και τα μπόνους. Διαπιστώθηκε επίσης η ανεπάρκεια του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου για την τόνωση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού στην αγορά αυτοκινήτων (σημείο 265). Τα παραπάνω ισχύουν και για τους διανομείς της ΦΙΑΤ, δεδομένου ότι το ποσοστό κερδοφορίας των διανομέων της ΦΙΑΤ, όπως αυτό προέκυψε από τα στοιχεία της δικογραφίας (5-7%), ευρίσκεται εντός της ευρωπαϊκής διακύμανσης, ισχύει δε και για αυτούς η πρόβλεψη περί μπόνους και υψηλότερου κέρδους από τις πωλήσεις ανταλλακτικών και παροχής υπηρεσιών μετά την πώληση (βλ. [...] μαρτυρικές καταθέσεις κατά τη συνεδρίαση της Ε.Α.) σε συνδυασμό με το γεγονός ότι κατά τα κοινώς γνωστά τα εν λόγω αυτοκίνητα είναι αυτοκίνητα χαμηλής τιμής, απευθυνόμενα σε ευρείες κατηγορίες καταναλωτών και τη διαπιστωθείσα έξαρση του διασηματικού ανταγωνισμού στις πωλήσεις αυτοκινήτων. Περαιτέρω, [...] η [πρώτη αναιρεσίβλητη] καθόριζε μόνον την προμήθεια του διανομέως, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση διανομής και την ευρωπαϊκή πρακτική, ήτοι πωλούσε στην τιμή τιμοκαταλόγου μείον την προμήθεια του διανομέως, την οποία καθόριζε η ίδια. Επομένως, η διαπίστωση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού του μονομερούς καθορισμού του περιθωρίου του καθαρού κέρδους των διανομέων από μέρους της ΦΙΑΤ δεν είναι ακριβής, δεδομένου ότι αποδείχθηκε ότι μόνον η προμήθεια του διανομέως

92

καθοριζόταν μονομερώς, διαδικασία που δεν αντίκειται στις διατάξεις περί ανταγωνισμού, όπως αποδείχθηκε. Ως εκ τούτου, δεν στοιχειοθετείται ούτε το εξαχθέν από την Ε.Α. συμπέρασμα περί καθορισμού των τιμών μεταπώλησης των διανομέων. Και τούτο διότι, προκειμένου να θεμελιωθεί ότι ο καθορισμός του ύψους του ποσοστού της προμήθειας του διανομέως από τη ΦΙΑΤ ισοδυναμεί με επιβολή σε αυτόν των τιμών μεταπώλησης, πρέπει να αποδειχθεί ότι συνοδεύεται από συμφωνία με το διανομέα και ως προς την τελική τιμή πώλησης των οχημάτων στους καταναλωτές, το οποίο δεν αποδείχθηκε [...]. Περαιτέρω, δεν ευρίσκει έρεισμα στα στοιχεία της δικογραφίας ούτε το συμπέρασμα της Ε.Α. περί έμμεσης επιβολής τιμών μέσω της επιβολής συγκεκριμένων εκπτώσεων ή της απαγόρευσης εκπτώσεων («μαύρες πρακτικές»), δεδομένου ότι δεν αποδείχθηκε τέτοια μεθόδευση [...]. 62. Επειδή, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι παρεμβάσεις της ΦΙΑΤ συνίσταντο στον καθορισμό των δικών της τιμών, στην κατάρτιση ενδεικτικών τιμοκαταλόγων λιανικής πωλήσεως και στη δημιουργία και λειτουργία δικού της συστήματος χρηματοδότησης. Για τον λόγο αυτό, η επιρροή της επί των τιμών λιανικής πωλήσεως ήταν σημαντική, αλλά κατά τον τρόπο που είναι κατ' ανάγκη σημαντική η επιρροή ενός κατασκευαστή που καταρτίζει ενδεικτικούς τιμοκαταλόγους λιανικής πωλήσεως, που καθορίζει τις τιμές για την τιμολόγηση εντός του δικτύου του, αναλόγως των επιθυμητών τιμών λιανικής πωλήσεως και χρηματοδοτεί τις πωλήσεις αυτές, με δυνατότητα επιδοτούμενου από τον ίδιο επιτόκιο. Επιπλέον, οι τιμοκατάλογοι λιανικής πωλήσεως, μολονότι μπορούσαν να παροτρύνουν εντόνως, ωστόσο δεν αποδείχθηκε ότι είχαν υποχρεωτικό χαρακτήρα. Εξάλλου, στην ίδια την [ένδικη] απόφαση της Ε.Α. [...] αναφέρεται ότι η ΦΙΑΤ «υποδείκνυε τιμές με τους ενδεικτικούς τιμοκαταλόγους». Από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε ότι οι προσπάθειες της ΦΙΑΤ να επηρεάσει τους μεταπωλητές και να τους αποτρέψει από τη συνολολόγηση τιμών πωλήσεως υπερβολικά χαμηλών κατά την κρίση της συνοδεύθηκαν από μέτρα εξαναγκασμού [...] ούτε ότι χρησιμοποιήθηκαν

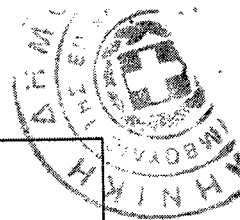

οι αναφερόμενοι στην Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς (2000/C 291/01) [...] έμμεσοι τρόποι καθορισμού τιμών μεταπώλησης, όπως αναποδείκτως διαπιστώθηκε με την [ένδικη] απόφαση. 63. Επειδή, [...] προϋπόθεση για τη διαπίστωση της αποδοθείσας παράβασης επιβολής τιμών από την προσφεύγουσα ΦΙΑΤ στους διανομείς είναι η ύπαρξη σχετικής συμφωνίας, το βάρος απόδειξης για την ύπαρξη της οποίας φέρει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία όμως [...] δεν στοιχειοθέτησε την αποδοθείσα στην προσφεύγουσα ΦΙΑΤ παράβαση του καθορισμού τιμών πωλήσεως αυτοκινήτων από τους διανομείς [...] 64. Επειδή, περαιτέρω, μόνη η αποστολή και έκθεση του τιμοκαταλόγου με τίτλο διαφάνεια τιμών ανταλλακτικών για έξι μήνες του 1994 δεν αποδεικνύει ότι οι διανομείς συμφώνησαν στις εν λόγω τιμές, δεδομένης της ελλείψεως αποδεικτικών στοιχείων για την ένδικη περίοδο [...]».

10. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, και αναφορικά με τις αναγόμενες στη συμφωνία μεταξύ της πρώτης αναιρεσίβλητης και των διανομέων της ως προς την τιμή πώλησης καινούριων αυτοκινήτων κατά τα έτη 1997-1999 κρίσεις της αναιρεσιβαλλομένης, προβάλλεται ότι το διοικητικό εφετείο πλημμελώς εφήρμοσε τα άρθρα 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 101 ΣΛΕΕ, οι προϋποθέσεις εφαρμογής των οποίων είχαν αποδειχθεί από την Ε.Α.. Προβάλλεται ότι, αν και η αναιρεσιβαλλομένη παραπέμπει στις αποφάσεις C 74/04 και T 67/01, οι οποίες, μεταξύ άλλων, καθορίζουν, ερμηνεύουν και εξειδικεύουν το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο, και συνιστούν, σύμφωνα και με το από 17-2-2016 υπόμνημα των αναιρεσιδόντων, πάγια νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία της υπόθεσης δεν πιθανολογείται επαρκώς η τέλεση της παράβασης, αν και οι παραδοχές της (της αναιρεσιβαλλομένης) θα έπρεπε να οδηγήσουν στην κρίση περί στοιχειοθέτησης της παράβασης. Ειδικότερα, για την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης ότι δεν υπήρχε συμβατική ρήτρα, προβάλλεται ότι

28 28

αρκούσε πρακτική της επιχείρησης εφαρμοζόμενη σε συμφωνία, προφορική ή γραπτή, με τους αντισυμβαλλομένους της. Για την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης ότι ο μονομερής καθορισμός της προμήθειας των διανομέων (εγκύκλιος της 30-11-1998) δεν συνιστά επιβολή τιμών, προβάλλεται, με παραπομπή στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην οποία παραπέμπει και η αναιρεσιβαλλομένη, ότι ο δεσμευτικός καθορισμός της προμήθειας (περιθωρίου κέρδους) αποτελεί τρόπο έμμεσου καθορισμού των τιμών. Για την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης, ενόψει και των διαπιστώσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί ανεπαρκούς νομοθετικού πλαισίου για την τόνωση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού (σκ. 55), ότι το περιθώριο κέρδους από 5 έως 7% κατά την κρίσιμη περίοδο βρισκόταν εντός της ευρωπαϊκής διακύμανσης, προβάλλεται ότι το εν λόγω μικτό περιθώριο κέρδους -ανεξαρτήτως του εάν η ευρωπαϊκή διακύμανση ήταν από 18 έως 20% ή από 5 έως 20%- ήταν εξαιρετικά χαμηλό και οδηγούσε σε περιθώριο καθαρού κέρδους 2% και, συνεπώς, σε αδυναμία παροχής εκπτώσεων. Για την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης ότι το κέρδος των διανομέων προέκυπτε από άλλες δραστηριότητες (μπόνους και κέρδη από πωλήσεις ανταλλακτικών και παροχή υπηρεσιών μετά την πώληση), προβάλλεται ότι κρίσιμη για την εκτίμηση της παράβασης είναι μόνον η αγορά των καινούριων αυτοκινήτων και όχι παράπλευρες αγορές, η εκ των οποίων κερδοφορία των διανομέων δεν θεραπεύει τη ζημία των καταναλωτών. Για την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης ότι τα στοιχεία, στα οποία στηρίχθηκε η Ε.Α., δεν αφορούσαν πωλήσεις εκτός χρηματοδότησης και, συνεπώς, ήταν ανεπαρκή, προβάλλεται ότι αυτό δεν επηρεάζει τη σχέση των διανομέων με τη "FIAT AUTO HELLAS" (που ήταν σχέση μη γνήσιας αντιπροσωπείας τόσο στην περίπτωση των πωλήσεων χωρίς χρηματοδότηση όσο και στην περίπτωση των πωλήσεων μέσω της "ΦΙΑΤ ΚΡΕΝΤΙΤ") και, συνεπώς, τη διαπίστωση για επιβολή σ' αυτούς τιμών μεταπώλησης, ότι αλυσιτελώς, ως εκ τούτου, δέχεται το εφετείο ότι η ΦΙΑΤ

ΚΡΕΝΤΙΤ έφερε τον κίνδυνο μη αποπληρωμής του τιμήματος των αυτοκινήτων, τέλος, δε, ότι οι πωλήσεις με χρηματοδότηση αντιπροσώπευαν το μεγαλύτερο ποσοστό των πωλήσεων αυτοκινήτων ΦΙΑΤ και, συνεπώς, ήταν επαρκές δείγμα (65,2%, 57,4%, 80,2% για τα έτη 1997, 1998, 1999 αντιστοίχως). Για την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης ότι τα στοιχεία από την έρευνα εντός του φάσματος τιμών +/- 10.000 δρχ. περιελάμβαναν και στοιχεία πωλήσεων σε τιμές υψηλότερες μέχρι και 10.000 δραχ. από την τιμή του τιμοκαταλόγου, σε αντίφαση προς την αποδοθείσα παράβαση της απαγόρευσης εκπτώσεων, προβάλλεται ότι η διολίσθηση της δραχμής έναντι του δολαρίου κατά την περίοδο εκείνη, αιτιολογούσε τις μικρές αυξήσεις στις τιμές πώλησης των αυτοκινήτων. Για την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης ότι οι διαπιστώσεις της Ε.Α. αφορούν τα τρίμηνα μετά την έκδοση των τιμοκαταλόγων και όχι όλο το έτος, προβάλλεται ότι η έκδοση των τιμοκαταλόγων γινόταν ανά τρίμηνο, οπότε ορθώς έγινε η σύγκριση των τιμών που εφήρμοσαν οι διανομείς για το τρίμηνο ισχύος των τιμοκαταλόγων. Για την κρίση της αναιρεσιβαλλομένης ότι για έτος 1999 η υψηλή συγκέντρωση τιμών οφειλόταν στο ότι επρόκειτο για τη νέα έκδοση του μοντέλου runto, προβάλλεται ότι η αναιρεσιβαλλομένη παραλείπει αναφορά σε άλλα έτη (1997 για τα μοντέλα runto, cinquecento, 1998 για το μοντέλο seicento) ελλείψει άλλης εξηγήσεως από την επιβολή των τιμών από τη "FIAT AUTO HELLAS" μέσω του χαμηλού περιθωρίου κέρδους. Περαιτέρω, αναφορικά με τη συμφωνία μεταξύ της πρώτης αναιρεσίβλητης και των διανομέων της ως προς την τιμή πώλησης καινούριων αυτοκινήτων κατά το έτος 2000, προβάλλεται ότι εσφαλμένως και με ανεπαρκή αιτιολογία έκρινε η αναιρεσιβαλλομένη ότι δεν αποδείχθηκε συμφωνία της "FIAT AUTO HELLAS" με τους διανομείς της για τις τιμές πώλησης για το έτος 2000, δεχθείσα το μόνον ότι στο έγγραφο συμφωνίας των έξι διανομέων Ν. Αττικής δεν μνημονεύεται εκπροσώπηση της "FIAT AUTO HELLAS" κατά τη σύνταξή του, το δε ότι δεν προσκομίσθηκαν άλλα αποδεικτικά στοιχεία,

4

ΣΣ

ενώ από τέσσερις ένορκες βεβαιώσεις προς την ΓΔΑ προκύπτει η υπογραφή αυτής της συμφωνίας παρουσία εκπροσώπου της, που (ως προφορική συμφωνία) αρκούσε, παρελκούσης της απόδειξης εφαρμογής της. Τέλος, αναφορικά με την τιμή πώλησης ανταλλακτικών και χρέωσης εργατοώρας επισκευής κατά το δεύτερο εξάμηνο έτους 1994, προβάλλεται ότι εσφαλμένως και με ανεπαρκή αιτιολογία έκρινε η αναιρεσιβαλλομένη ότι δεν αποδείχθηκε συμφωνία της "FIAT AUTO HELLAS" με τους διανομείς της για τις τιμές πώλησης των ανταλλακτικών και εργατοώρας επισκευής, καθώς, ενώ δέχεται την αποστολή του (μη ενδεικτικού αλλά υποχρεωτικού, κατά τους αναιρεσιέοντες) τιμοκαταλόγου και την εφαρμογή της πρακτικής με την παράθεση του τιμοκαταλόγου σε εμφανή χώρο των καταστημάτων, καταλήγει στο ότι δεν αποδεικνύεται συμφωνία, ελλείψει αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία ωστόσο δεν προσδιορίζει.

11. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση, η οποία ασκήθηκε στις 20.5.2011 και, ως εκ τούτου, διέπεται από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 1 του ν. 3900/2010, άγεται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας διαφορά, το χρηματικό αντικείμενο της οποίας υπερβαίνει τις 40.000 ευρώ. Επομένως, κατά τα γενόμενα δεκτά ανωτέρω, για το παραδεκτό της άσκησης της απαιτείτο η τεκμηρίωση εκ μέρους των αναιρεσιέοντων με ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς, περιλαμβανόμενους στο εισαγωγικό δικόγραφο, της συνδρομής των προϋποθέσεων της παρ. 3 του άρθρου 53 του π.δ. 18/1989, όπως αυτή έχει αντικατασταθεί με την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 12 παρ. 1 του ν. 3900/2010. Συναφώς, με το εισαγωγικό δικόγραφο της υπό κρίση αίτησης και μετά την παράθεση των λόγων αναιρέσεως διατυπώνεται ο ισχυρισμός ότι «δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας επί των αναφερόμενων πιο πάνω σοβαρών νομικών θεμάτων [...] άλλως επικουρικώς από τα όσα [...] εκθέτουμε πιο πάνω καταφαίνεται ότι υπάρχει οπωσδήποτε αντίθεση της προσβαλλόμενης απόφασης προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας καθώς και ως προς το άρθρο

6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ως προς τη νομολογία για "δίκαιη δίκη" που δέχεται το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, οι δε διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του [...] Συντάγματος υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη (ελληνικού) νόμου". Ο ισχυρισμός, όμως, αυτός, εφ' όσον ήθελε θεωρηθεί ότι προβάλλεται προς θεμελίωση του παραδεκτού των προβαλλομένων λόγων αναιρέσεως, αν και δεν γίνεται καμμία σχετική αναφορά στις προεκτεθείσες διατάξεις του ν. 3900/2010, πάντως, όπως διατυπώνεται, είναι απορριπτέος ως αόριστος. Τούτο, δε, διότι αναφέρεται γενικώς σε έλλειψη νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, επικουρικώς δε σε αντίθεση της αναιρεσιβαλλομένης προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (δίχως να μνημονεύει συγκεκριμένες αποφάσεις του), χωρίς να προσδιορίζεται, κατά τρόπο συγκεκριμένο, το κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς νομικό ζήτημα που τίθεται με καθέναν από τους προβαλλομένους λόγους αναιρέσεως, ως προς το οποίο δεν υφίσταται, κατά τους αναιρεσιόντες, νομολογία ή ανακύπτει, κατά τους ίδιους, αντίθεση της αναιρεσιβαλλομένης προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εξ άλλου, ούτε στο πλαίσιο ανάπτυξης των λόγων αναιρέσεως προσδιορίζονται νομικά ζητήματα, αναγόμενα σε ερμηνεία των εφαρμοστέων κανόνων δικαίου, ως προς τα οποία δεν υφίσταται νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ανακύπτει αντίθεση της προσβαλλομένης προς τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας 287/1989 και 1524/1978, των οποίων και μόνο γίνεται επίκληση στο πλαίσιο προβολής και ανάπτυξης των λόγων και αποκλειστικώς προς ενίσχυση του βασίμου αυτών και οι οποίες, σε κάθε περίπτωση, αφορούν σε όλως διάφορα ζητήματα (αιτιολογίας επί επιβολής προστίμου Κ.Φ.Σ. για έκδοση ανακριβούς απόδειξης λιανικής πώλησης και επί συμπληρωματικού φύλλου ελέγχου φορολογίας εισοδήματος, αντιστοίχως). Οι προβαλλόμενοι λόγοι αναιρέσεως, χωρίς να πλήττουν τη

288

μείζονα σκέψη της αναιρεσιβαλλομένης, στην οποία (προμνημονευθείσες διατάξεις άρθρων 1 ν. 703/1977, 81 ΣυνθΕΚ, Κανονισμού 1475/1995, αποφάσεις C 74/04, T 67/01) αντιθέτως οι αναιρεσείοντες παραπέμπουν τόσο με το εισαγωγικό δικόγραφο όσο και με το από 17-2-2016 υπόμνημά τους, χαρακτηρίζοντάς την, με παραπομπή και σε άλλες αποφάσεις των ήδη ενωσιακών δικαστηρίων, ως ορθή, όπως και τη διαπίστωση από το διοικητικό εφετείο των πραγματικών περιστατικών, πλήττουν, όπως διατυπώνονται, τις επιμέρους κρίσεις της αναιρεσιβαλλομένης ως προς το ζήτημα της στοιχειοθέτησης των αποδοθισών στην πρώτη αναιρεσίβλητη παραβάσεων, ήτοι κρίσεις εξενεχθείσες κατ' εκτίμηση των πραγματικών δεδομένων και των διαδικαστικών εγγράφων της υπόθεσης κατά την υπαγωγή του διαπιστωθέντος από την αναιρεσιβαλλομένη πραγματικού αυτής στον εφαρμοστέο κανόνα δικαίου και αναφέρονται μόνον σε ζητήματα αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης και των ως άνω αποφάσεων, τα οποία συνδέονται με το διαφορετικό πραγματικό κάθε υπόθεσης που απετέλεσε κατά περίπτωση το αντικείμενο κρίσεως. Αβασίμως δε προβάλλεται με το υπόμνημα που κατέθεσαν οι αναιρεσείοντες μετά τη συζήτηση και μέσα στην ταχθείσα προς τούτο προθεσμία ότι με την αίτηση αναιρέσεως είχε προβληθεί ότι δεν υπάρχει νομολογία αναφορικά με την έννοια της συμφωνίας των τελικών τιμών πώλησης αυτοκινήτων και ανταλλακτικών τους ή/και παροχής υπηρεσιών επισκευής αυτοκινήτων σε περίπτωση άμεσου και έμμεσου καθορισμού τιμών σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 του ν. 703/1977 και 101 ΣΛΕΕ. Εξάλλου, ο ισχυρισμός περί αντίθεσης της αναιρεσιβαλλομένης προς νομολογία του ΕΔΔΑ ως προς το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ το μὲν δεν αντιστοιχεί σε λόγο αναιρέσεως, με τον οποίο να προβάλλεται εσφαλμένη ερμηνεία της εν λόγω διάταξης, το δε είναι αόριστος, διότι δεν μνημονεύει συγκεκριμένες αποφάσεις του ΕΔΔΑ. Εφόσον δε η ως άνω έλλειψη του εισαγωγικού δικογράφου δεν μπορεί να καλυφθεί εκ των υστέρων με άλλο δικόγραφο, σύμφωνα με τα γενόμενα δεκτά στη σκέψη

8, ο προβαλλόμενος κατά τα ανωτέρω με το κατατεθέν μετά τη συζήτηση υπόμνημα των αναιρεσιόντων ισχυρισμός ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας που να αποφαινεται επί του νομικού ζητήματος που τίθεται με τους λόγους αναιρέσεως αναφορικά με την έννοια της συμφωνίας των τελικών τιμών πώλησης αυτοκινήτων και ανταλλακτικών τους ή/και παροχής υπηρεσιών επισκευής αυτοκινήτων σε περίπτωση άμεσου και έμμεσου καθορισμού τιμών σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 του ν. 703/1977 και 101 ΣΛΕΕ, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη (ΣΤΕ 1005, 1013, 1287, 1637/2017 κ.ά.). Συνεπώς, εφ' όσον δεν τίθεται ενώπιον του Δικαστηρίου νομικό ζήτημα, ως προς το οποίο συντρέχουν οι δικονομικές προϋποθέσεις παραδεκτού, που τάσσει η διάταξη του άρθρου 53 παρ. 3 του π.δ. 18/1989, όπως ισχύει, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει συμμετρως στους αναιρεσιόντες τη δικαστική δαπάνη των τριών αναιρεσιβλήτων εταιρειών και του Δημοσίου, που ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ για καθέναν από αυτούς.

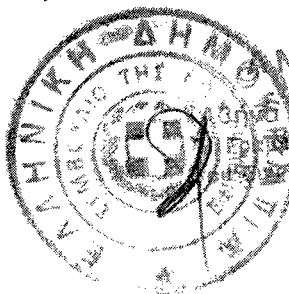
Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 12 Ιουνίου 2017 και στις 27 Φεβρουαρίου 2018 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 28ης Φεβρουαρίου 2018

Η Πρόεδρος του Β' Τμήματος

Η Γραμματέας

Ε. Σάρπ

Α. Ζυγούριτσα

21-3-2018
Πρόεδρος του Β' Τμήματος
Συμβουλίου της Επικρατείας
Αν. Ζυγούριτσα